

ZAKON O FONDU I FINANSIRANJU ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE REPUBLIKE SRPSKE

Član 1.

Ovim zakonom uređuje se status, djelatnost, organizacija, prihodi i način korišćenja sredstava Fonda za zaštitu životne sredine i energetske efikasnost Republike Srpske (u daljem tekstu: Fond), kao i uslovi, postupak i način finansiranja zaštite životne sredine i energetske efikasnosti.

Član 2.

- (1) Osnivač Fonda je Republika Srpska (u daljem tekstu: Republika).
- (2) Prava i odgovornosti osnivača iz stava 1. ovog člana vrši Vlada Republike Srpske (u daljem tekstu: Vlada).
- (3) Nadzor nad radom Fonda i primjenom odredaba ovog zakona vrši ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Član 3.

- (1) Fond posluje pod nazivom: Fond za zaštitu životne sredine i energetske efikasnost Republike Srpske.
- (2) Fond ima svojstvo pravnog lica sa javnim ovlašćenjima i upisuje se u sudski registar.
- (3) Sjedište Fonda je u Banjoj Luci.

Član 4.

Fond upravlja i raspolaze sredstvima za poslove i namjene utvrđene ovim zakonom u ime i za račun Republike.

Član 5.

- (1) Imovinu Fonda čine stvari, prava i ostala sredstva osnivača, kao i sredstva koja Fond ostvari na drugi način u skladu sa zakonom.
- (2) Fond za svoje obaveze odgovara svojom imovinom.

Član 6.

Fond ne može bez saglasnosti Vlade opteretiti ili otuđiti nepokretnosti i drugu imovinu i ne može zaključiti druge pravne poslove čija vrijednost prelazi iznos utvrđen statutom Fonda.

Član 7.

U obavljanju poslova Fond ima javna ovlaštenja za:

a) donošenje rješenja obveznicima plaćanja naknada propisanih zakonom kojim se uređuje održivo upravljanje prirodnim vrijednostima i zaštita životne sredine (u daljem tekstu: naknada),

b) utvrđivanje detaljnijih uslova koje moraju ispunjavati korisnici sredstava Fonda, uslova i načina dodjeljivanja sredstava, kriterijuma i mjerila za ocjenjivanje prijedloga projekata, odnosno zahtjeva za dodjeljivanje sredstava koja moraju biti u skladu sa strateškim planovima republičkih i lokalnih organa vlasti, vršenju nadzora nad realizacijom projekata, načina praćenja namjenskog korišćenja sredstava i ugovorenih prava i obaveza, kao i drugih poslova od značaja za dodjeljivanje i korišćenje sredstava Fonda, u skladu sa ovim zakonom i

v) preduzimanje mjera prema korisnicima sredstava Fonda za nenamjensko korišćenje sredstava i neispunjavanje ugovorenih prava i obaveza.

Član 8.

Djelatnost Fonda obuhvata poslove u vezi sa prikupljanjem sredstava, kao i finansiranjem pripreme, sprovođenja i razvoja programa, projekata i sličnih aktivnosti u oblasti očuvanja, održivog korišćenja, zaštite i unapređivanja životne sredine, te u oblasti energetske efikasnosti i korišćenja obnovljivih izvora energije, a naročito:

a) stručne i druge poslove u vezi sa pribavljanjem, upravljanjem i korišćenjem sredstava Fonda,

b) iniciranje, finansiranje, posredovanje i kontrolu realizacije projekata iz djelokruga rada Fonda,

v) posredovanje u vezi sa finansiranjem zaštite životne sredine, energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije iz sredstava međunarodnih organizacija, finansijskih institucija i tijela, kao i stranih pravnih i fizičkih lica,

g) kontinuirano praćenje programa, projekata i ostalih aktivnosti kroz mjerljive efekte zaštite životne sredine, količinu uštedene energije i novca, i smanjenje emisije zagađivača,

d) vođenje odvojenih baza podataka o programima, projektima i sličnim aktivnostima iz područja zaštite životne sredine, energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije, te o potrebnim i raspoloživim finansijskim sredstvima za njihovo ostvarivanje,

đ) podsticanje, uspostavljanje i ostvarivanje saradnje sa međunarodnim i domaćim finansijskim institucijama i drugim pravnim i fizičkim licima radi finansiranja zaštite životne sredine, energetske efikasnosti, kao i obnovljivih izvora energije u skladu sa interesima zaštite životne sredine Republike, strateškim dokumentima, akcionim i sanacionim planovima i drugim planovima i programima, kao i zaključenim međunarodnim ugovorima za namjene utvrđene ovim zakonom i

e) obavljanje drugih poslova koji su u vezi sa podsticanjem i finansiranjem zaštite životne sredine, energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije, utvrđenih propisima kojima se reguliše oblast zaštite životne sredine, energetska efikasnost i obnovljivi izvori energije.

Član 9.

(1) Energetska efikasnost, u smislu ovog zakona, predstavlja razvoj i primjenu tehnologija i mjera kojima se ostvaruju energetske uštede u svrhu smanjenja iscrpljivanja fosilnih goriva i smanjenja negativnih uticaja na životnu sredinu.

(2) Obnovljivi izvori energije, u smislu ovog zakona, predstavljaju:

a) oblike energije koji se u prirodi mogu naći u slobodnom obliku (biomasa, riječni tokovi, sunce, vjetar, geotermalna energija, aerotermalna energija, biogasovi i slično) i koriste se lokalno u svrhu povećanja energetske efikasnosti,

b) električnu, toplotnu ili mehaničku energiju proizvedenu iz energije sunca, biomase, geotermalne energije, biogasova, vjetra ili vodenih tokova, koja nije namijenjena za prodaju i nije obuhvaćena nekim od stimulativnih mjera, a koristi se lokalno u objektu/zgradi u kome je djelimično ili u potpunosti proizvedena.

Član 10.

U obavljanju svoje djelatnosti Fond obezbjeđuje finansijsku podršku za ostvarivanje ciljeva i načela zaštite životne sredine i unapređenja energetske efikasnosti, definisanih u republičkim strateškim dokumentima i lokalnim ekološkim akcionim planovima jedinica lokalne samouprave, radi podizanja kvaliteta sistemskog i cjelovitog očuvanja životne sredine, očuvanja prirodnih zajednica i racionalnog korišćenja prirodnih dobara i energije, kao osnovnih uslova održivog razvoja, te ostvarivanja prava čovjeka na zdravu životnu sredinu.

Član 11.

(1) Fond donosi srednjoročni program rada, finansijski i godišnji plan rada.

(2) Srednjoročnim programom rada utvrđuje se pravac, dinamika i politika razvoja Fonda za period koji ne može biti kraći od tri godine.

(3) Vlada daje saglasnost na srednjoročni program rada, uz prethodno pribavljena mišljenja Ministarstva i ministarstva nadležnog za poslove energetike.

(4) Fond donosi godišnji plan rada i finansijski plan, kojim planira poslove za narednu kalendarsku godinu, a donose se najkasnije do 15. decembra tekuće godine za narednu kalendarsku godinu.

(5) Vlada daje saglasnost na godišnji plan rada i finansijski plan Fonda, uz prethodno pribavljena mišljenja Ministarstva i ministarstva nadležnog za poslove energetike.

(6) Godišnji izvještaj o izvršenju plana rada i finansijskog plana Fond dostavlja Vladi na usvajanje posredstvom Ministarstva uz prethodno pribavljeno mišljenje ministarstva nadležnog za poslove energetike, najkasnije do 31. marta tekuće za proteklu godinu.

(7) Izvještaj iz stava 6. ovog člana obavezno sadrži kvantitativni prikaz ostvarenih ciljeva u oblasti zaštite životne sredine, količine uštedene energije i novca i smanjenja emisije zagađivača.

(8) U programu rada, finansijskom planu i izvještajima odvojeno se prikazuju programi i projekti za oblast zaštite životne sredine od projekata i programa za oblast energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije.

(9) Fond podnosi izvještaj o svom radu i finansijski izvještaj za prethodnu godinu Narodnoj skupštini, najkasnije do 30. aprila tekuće godine.

Član 12.

(1) Opšti akti Fonda su statut i drugi akti kojima se na opšti način uređuju određena pitanja.

(2) Statut Fonda donosi Upravni odbor Fonda po prethodno pribavljenom mišljenju Ministarstva.

(3) Vlada daje saglasnost na statut Fonda.

(4) Statut Fonda sadrži odredbe o: nazivu i sjedištu Fonda, organima Fonda, načinu odlučivanja organa, zastupanju i predstavljanju, makroorganizaciji, pravima, obavezama i odgovornostima zaposlenih i o drugim pitanjima od značaja za rad Fonda.

Član 13.

(1) Pod drugim opštim aktima iz člana 12. stav 1. ovog zakona podrazumijevaju se akti kojima se utvrđuju uslovi koje moraju da ispunjavaju korisnici sredstava Fonda, uslovi i način dodjele sredstava Fonda, kriterijumi i mjerila za ocjenu zahtjeva za dodjelu sredstava Fonda, način praćenja namjenskog korišćenja sredstava i ugovorenih prava i obaveza, način obavljanja poslova Fonda, kao i druga pitanja od značaja za rad Fonda.

(2) Opšte akte iz stava 1. ovog člana donosi Upravni odbor Fonda uz prethodno pribavljeno mišljenje Ministarstva i ministarstva nadležnog za poslove energetike.

Član 14.

(1) Organi Fonda su upravni odbor i direktor.

(2) Upravni odbor ima sedam članova koje imenuje i razrješava Vlada.

(3) U Upravni odbor Fonda Vlada imenuje predstavnike:

a) ministarstva nadležnog za zaštitu životne sredine,

b) ministarstva nadležnog za poslove energetike,

v) ministarstva nadležnog za vodoprivredu,

g) ministarstva nadležnog za finansije,

d) Ekonomsko-socijalnog savjeta Republike Srpske,

đ) naučnih i stručnih organizacija na prijedlog Ministarstva nauke i tehnologije i

e) Privredne komore Republike Srpske.

(4) Direktora imenuje i razrješava Vlada, po postupku javne konkurencije.

(5) Mandat organa iz stava 1. ovog člana traje četiri godine.

(6) Zaposleni u Fondu ne mogu biti članovi Upravnog odbora Fonda.

Član 15.

Upravni odbor Fonda:

- a) donosi statut i opšte akte Fonda,
- b) donosi srednjoročni program rada, finansijski plan i godišnji plan rada,
- v) usvaja izvještaj o izvršenju godišnjeg plana rada i finansijskog plana,
- g) usvaja završni račun Fonda,
- d) odlučuje o korišćenju sredstava Fonda u skladu sa ovim zakonom i statutom Fonda,
- đ) donosi poslovnik o svome radu i
- e) obavlja i druge poslove u skladu sa ovim zakonom i statutom Fonda.

Član 16.

Direktor Fonda:

- a) predstavlja i zastupa Fond,
- b) organizuje i rukovodi radom Fonda,
- v) odlučuje o pravima iz radnog odnosa zaposlenih u Fondu,
- g) stara se i odgovara za zakonitost rada, korišćenje i raspolaganje imovinom Fonda,
- d) predlaže akte koje donosi Upravni odbor Fonda,
- đ) izvršava odluke osnivača i Upravnog odbora Fonda,
- e) donosi pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Fondu, uz prethodno mišljenje Ministarstva, ministarstva nadležnog za poslove energetike i saglasnost Vlade, i
- ž) obavlja i druge poslove u skladu sa ovim zakonom i statutom Fonda.

Član 17.

Sredstva za finansiranje Fonda, zaštite životne sredine, energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije u skladu sa ovim zakonom obezbjeđuju se iz namjenskih sredstava:

- a) naknade koju plaćaju zagađivači životne sredine,
- b) naknade za opterećivanje životne sredine otpadom,
- v) naknade za zaštitu voda koju plaćaju vlasnici transportnih sredstava koja koriste naftu ili naftne derivate u skladu sa Zakonom o vodama („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 50/06 i 92/09),
- g) sredstava ostvarenih po osnovu međunarodnih programa, projekata i drugih aktivnosti u oblasti zaštite životne sredine, energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije,
- d) priloga, donacija, poklona i pomoći i
- đ) iz drugih izvora u skladu sa zakonom.

Član 18.

(1) Zagađivači životne sredine, obveznici plaćanja naknada iz člana 17. t. a) i b) ovog zakona su:

a) pravna i fizička lica čije djelovanje direktno ili indirektno uzrokuje zagađenje životne sredine u smislu Zakona o zaštiti životne sredine, drugih zakona i međunarodnih propisa,

b) pravna i fizička lica koja proizvode ili uvoze proizvode/robu, koji su štetne tvari ili ih sadrže, u skladu sa Zakonom o zaštiti životne sredine, drugim propisima i međunarodnim propisima, odnosno proizvode/robu koji mogu značajnije da optereće životnu sredinu,

v) pravna i fizička lica koja proizvode ili uvoze proizvode/robu koji poslije upotrebe postaju posebni tokovi otpada,

g) energetske subjekti koji obavljanjem energetske djelatnosti emituju u atmosferu ugljen-dioksid (SO₂), sumpor-dioksid (SO₂), azotne okside (NO_x) i čvrste čestice,

d) pravna i fizička lica koja opterećuju životnu sredinu odbacivanjem otpada.

(2) Fizička lica iz stava 1. ovog člana su preduzetnici koji obavljaju djelatnost u svoje ime i za svoj račun radi sticanja dobiti u skladu sa propisom koji reguliše zanatsko-preduzetničku djelatnost.

Član 19.

Naknade iz člana 17. t. a) i b) ovog zakona koje plaćaju obveznici plaćanja naknada definisani članom 18. ovog zakona obračunavaju se prema sljedećim kriterijumima, a na osnovu podataka koje Ministarstvo vodi u Registru postrojenja i zagađivača, i to:

a) vrsti, količini ili osobini emisija iz pojedinog izvora,

b) vrsti, količini ili osobini emisija proizvedenog ili odloženog otpada,

v) sadržaju materija štetnih po životnu sredinu u sirovini, poluproizvodu i proizvodu,

g) količini, jačini uticaja i vrsti emisije zagađujućih materija, koje imaju direktan ili indirektan uticaj na životnu sredinu, te drugih zahvata ili pojava nepovoljnih za životnu sredinu,

d) vrsti energenata, načinu i uslovima proizvodnje energije i

đ) količini i vrsti otpada kojim se opterećuje životna sredina.

Član 20.

(1) Rješenje o plaćanju naknada iz člana 17. t. a) i b) ovog zakona Fond donosi za period od jedne kalendarske godine, a plaćanje se vrši mjesečno, i to najkasnije do petnaestog dana tekućeg mjeseca za protekli mjesec.

(2) Rješenje iz stava 1. ovog člana donosi se na osnovu posebnih akata Vlade kojima se određuju vrste zagađivanja, proizvodi koji poslije upotrebe postaju posebni tokovi otpada, kriterijumi za obračun naknada i obveznici, visina i način obračunavanja plaćanja naknada.

(3) Naknade iz stava 1. ovog člana uplaćuju se na račun javnih prihoda budžeta Republike Srpske i raspoređuju se na račun Fonda.

(4) Obveznici plaćaju naknade na osnovu rješenja iz stava 2. ovog člana.

(5) Protiv rješenja Fonda može se izjaviti žalba Ministarstvu u roku od osam dana od dana prijema rješenja, posredstvom Fonda.

(6) Po žalbi na prvostepeno rješenje Fonda iz stava 4. ovog člana rješava ministar nadležan za zaštitu životne sredine (u daljem tekstu: ministar).

(7) Na zahtjev obveznika, Fond može da donose rješenje za plaćanje naknade i za obračunski period kraći od jedne kalendarske godine u slučaju prestanka poslovanja, statusne promjene koja dovodi do prestanka rada obveznika ili promjene djelatnosti obveznika plaćanja naknade.

Član 21.

(1) U pogledu plaćanja naknada iz člana 17. t. a) i b) ovog zakona, za obračun kamate za docnju u plaćanju, prinudnu naplatu i ostalo što nije posebno propisano ovim zakonom, primjenjuju se odredbe zakona kojima se uređuje poreski postupak.

(2) Prinudnu naplatu iz stava 1. ovog člana vrši Poreska uprava Republike Srpske u skladu sa propisima kojima se reguliše poreski postupak, a po dostavljanju izvršnog rješenja Fonda.

(3) Izvršnim rješenjem iz stava 2. ovog člana utvrđuje se glavni dug i visina kamate na dospjeli dug, kao i troškovi postupka.

Član 22.

(1) Obveznik ima pravo na vraćanje već plaćene naknade za zbrinjavanje otpada, uz priloženu carinsku deklaraciju da je roba izvezena sa teritorije Republike.

(2) Na zahtjev obveznika iz stava 1. ovog člana Fond donosi rješenje o vraćanju naknade u skladu sa propisom koji reguliše opšti upravni postupak.

(3) Protiv rješenja Fonda može se izjaviti žalba Ministarstvu u roku od osam dana od dana prijema rješenja, posredstvom Fonda.

(4) Po žalbi na prvostepeno rješenje Fonda iz stava 2. ovog člana rješava ministar.

Član 23.

(1) Sredstva Fonda koriste se za finansiranje zaštite životne sredine, energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije, u skladu sa zakonom, statutom, programom rada Fonda, kao i strateškim dokumentima Republike, a naročito za:

a) zaštitu, očuvanje i poboljšanje kvaliteta vazduha, vode, zemljišta i šuma, kao i ublažavanje efekata promjene klime i zaštitu ozonskog omotača,

b) saniranje deponija otpada, podsticanje smanjenja nastanka otpada, ponovnu upotrebu i reciklažu otpada,

v) podsticanje na uvođenje tehnoloških procesa koji smanjuju ili potpuno eliminišu negativne uticaje na životnu sredinu,

g) zaštitu i očuvanje biodiverziteta i geodiverziteta,

d) podsticanje održivog korišćenja zaštićenih prirodnih dobara,

đ) podsticanje održivog razvoja ruralnih područja,

e) podsticanje unapređivanja energetske efikasnosti,

ž) podsticanje realizacije projekata energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije u javnom sektoru,

z) podsticanje korišćenja i istraživanja obnovljivih izvora energije i njihovog korišćenja u svrhu povećanja energetske efikasnosti,

i) podsticanje čistijeg transporta,

j) podsticanje obrazovnih, istraživačkih, inovatorskih i razvojnih studija, programa i projekata iz oblasti zaštite životne sredine i

k) finansiranje programa ekološkog obrazovanja i jačanja javne svijesti o pitanjima očuvanja životne sredine i održivog razvoja.

(2) Fond može učestvovati i u finansiranju programa, projekata i drugih aktivnosti na teritoriji Republike za namjene iz stava 1. ovog člana ako ih organizuju i finansiraju međunarodne organizacije, finansijske institucije i tijela ili druga strana pravna lica.

Član 24.

(1) Korisnici sredstava Fonda su sva pravna i fizička lica koja imaju sjedište, odnosno prebivalište na teritoriji Republike (u daljem tekstu: korisnici).

(2) Sredstva Fonda dodjeljuju se korisnicima radi finansiranja programa, projekata i studija utvrđenih ovim zakonom, posredstvom podsticajnih sredstava, donacija, bespovratnih sredstava i pomoći.

(3) Sredstva iz stava 2. ovog člana dodjeljuju se na osnovu javnog konkursa koji objavljuje Fond i na osnovu odluke Vlade o sufinansiranju programa, projekata i ostalih aktivnosti pri realizaciji strateških dokumenata Vlade.

(4) Način korišćenja sredstava Fonda utvrđuje se opštim aktima Fonda u skladu sa ovim zakonom.

Član 25.

(1) Korisnici su obavezni da sredstva koriste namjenski, na način i u rokovima utvrđenim ugovorom o korišćenju sredstava.

(2) Fond prati, analizira i vrši nadzor nad realizacijom projekata i namjenskim korišćenjem sredstava.

(3) Ako korisnik dodijeljena sredstva ne koristi na način i za namjene utvrđene ugovorom, dužan je da nenamjenski utrošena sredstva vrati Fondu, a za štetu nanесenu Fondu odgovara na način utvrđen ugovorom o korišćenju sredstava i u skladu sa važećim propisima.

Član 26.

(1) Fond je obavezan da vodi evidenciju obveznika plaćanja naknade (u daljem tekstu: obveznik).

(2) Obveznik iz stava 1. ovog člana dužan je da u roku od 30 dana od dana nastanka promjene prijavi Fondu:

a) promjenu vlasništva, zakupa ili drugog prava obveznika,

- b) početak rada novog pojedinačnog izvora zagađenja,
 - v) promjenu u radu izvora zagađenja koja ima uticaj na životnu sredinu i
 - g) datum i efekte trajnog zatvaranja postojećeg izvora zagađenja.
- (3) Upis obveznika u evidenciju iz stava 1. ovog člana obavlja se na osnovu rješenja koje donosi Fond.
- (4) Ministar donosi Pravilnik o obliku, sadržaju i načinu vođenja evidencije obveznika plaćanja naknada.
- (5) Evidencija iz stava 1. ovog člana je javna.

Član 27.

- (1) Rad Fonda je javan.
- (2) Fond blagovremeno i istinito, a na način propisan statutom Fonda, obavještava javnost o obavljanju djelatnosti za koju je osnovan.
- (3) Fond je dužan da javnosti i sredstvima javnog informisanja na njihov zahtjev daje informacije o obavljanju poslova iz svoje djelatnosti, te da im omogući uvid u zahtijevanu dokumentaciju, u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama.
- (4) Fond može uskratiti davanje informacije ako je propisana kao službena ili poslovna tajna.

Član 28.

Novčanom kaznom od 200 KM do 1.000 KM kazniće se za prekršaj odgovorno lice u Fondu ako:

- a) ne vodi evidenciju obveznika plaćanja naknade (član 26. stav 1),
- b) ne dostavlja izvještaje o ostvarivanju programa rada Fonda u propisanom roku ili na zahtjev Ministarstva i Vlade (član 11. stav 8) i
- v) blagovremeno i istinito ne obavještava javnost o obavljanju svoje djelatnosti za koju je osnovan na način propisan statutom Fonda (član 26. stav 2).

Član 29.

- (1) Vlada će u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti akta iz člana 20. stav 2. ovog zakona.
- (2) Ministar će, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, donijeti pravilnik o obliku, sadržaju i načinu vođenja evidencije obveznika plaćanja naknada iz člana 26. stav 4. ovog zakona.

Član 30.

- (1) Nadzorni odbor Fonda prestaje da radi danom stupanja na snagu ovog zakona.
- (2) Vlada će, u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, izvršiti imenovanje članova Upravnog odbora Fonda i raspisati javni konkurs za izbor i imenovanje direktora Fonda, u skladu sa ovim zakonom.
- (3) Fond će, u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, uskladiti poslovanje i opšte akte sa odredbama ovog zakona.

Član 31.

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o Fondu za zaštitu životne sredine („Službeni glasnik Republike Srpske”, br. 51/02 i 53/07).

Član 32.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srpske“.

Broj: 01-1703/11

Datum: 03. novembar 2011. godine

PREDSJEDNIK
NARODNE SKUPŠTINE

Mr Igor Radojičić